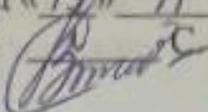

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права
Кафедра теоретико-правових дисциплін

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,

протокол від «19» 11 2022 № 10

Голова НМР СУПРУНЕНКО

Робоча програма
навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОТВОРЕННЯ»
для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
освітньо-наукова програма: «Право»
статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» складена на основі освітньо-наукової програми «Право», для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 081 «Право», затвердженої Вченою радою Університету 29.09.2022 року протокол № 3.

Укладач:

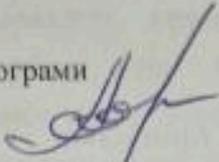

А. СТАРОСТИЮК, к.ю.н., доцент, доцент кафедри теоретико-правових дисциплін

Рецензенти:

С. КУДІН, д.ю.н., професор, професор кафедри теоретико-правових дисциплін
Т. МАЦЕЛИК, професор, д.ю.н., професор кафедри публічного права

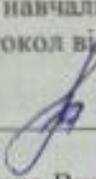
Гарант освітньо-наукової програми «Право»

Ю. АНІСТРАТЕНКО, д.ю.н., доцент, професор кафедри публічного права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою теоретико-правових дисциплін, протокол від 18.10.2022р. № 3.

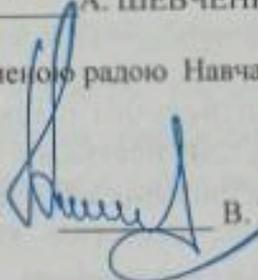
В.о. завідувача кафедри

А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор

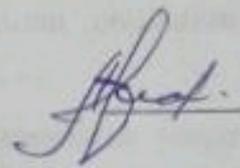
Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від 26.10.2022р. № 5.

Голова Вченої ради ННІ права

В. ТОПЧІЙ, д.ю.н., професор

Завідувач відділу планування, організації та контролю освітнього процесу

Л. МІЛІМКО

Регістраційний № _____

ЗМІСТ

1.	Передмова.....	4
2.	Опис навчальної дисципліни.....	5
2.1.	Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.....	6
2.2.	Результати навчання	6
2.3.	Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	7
2.4.	Структура навчальної дисципліни	8
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями.....	10
4.	Критерії оцінювання.....	17
5.	Засоби оцінювання	22
6.	Перелік питань до поточного та підсумкового контролю	22
7.	Рекомендована література	24
8.	Лист моніторингу.....	25

1. ПЕРЕДМОВА

Метою навчальної дисципліни є вивчення теоретичних і методологічних проблем аналізу визначення процесу законотворення, змісту, особливостей, етапів його становлення, організації та функціонування в умовах конституційної реформи.

Основними завданнями є:

- ознайомити здобувачів з теоретико-методологічними засадами законотворчого процесу;
- з'ясувати наукове та нормативно-правове забезпечення законотворення, відповідальність за його результати;
- сформувати загальне поняття правосвідомості учасників законотворчого процесу;
- удосконалити професійну підготовку суб'єктів законотворчого процесу;
- визначити стандарти ефективного законотворення та використання методів порівняльно-правового аналізу зарубіжних країн задля удосконалення законотворчого процесу;
- отримати та систематизувати основні теоретичні та концептуальні підходи щодо розвитку законотворення;
- сформувати навички законопроектних робіт.

Методами навчання є: словесні, наочні, практичні, евристичні, частково-пошукові, дослідницькі, методи проблемного викладання, методи колективної розумової діяльності, методи самостійної роботи, творчі, проблемно-пошукові методи, догматичний, пояснювально-ілюстративний метод.

Формами навчання є: денна (очна); заочна.

Формами організації занять є: лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота здобувачів, консультації.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру за кожним модулем (заліковим кредитом) і включає: оцінювання активності здобувачів на семінарському занятті, оцінка виконання самостійної та індивідуальної роботи здобувача, оцінювання виконання контрольної модульної роботи. У результаті проведення поточного контролю максимально аспірант може набрати 50 балів. Підсумковий контроль знань аспірантів відбувається на екзамені і максимально можна набрати 50 балів. Підсумковою оцінкою з навчального курсу є сума набраних балів за результатами поточного контролю і за екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: третій рівень	Обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань: 08 «Право»		
		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
	Спеціальність: 081 «Право»	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	82 год.
		Індивід.-консультац. робота: 2 год./ 2 год.	
Форма семестрового контролю: екзамен			

2.1 ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» здобувач повинен оволодіти такими компетентностями:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті та адаптувати його у вітчизняне.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері права на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК 6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

ЗК 8. Здатність дотримуватись етичних зобов'язань та етики поведінки, академічної доброчесності під час проведення наукових досліджень та презентації їх результатів;

ФК 1. Здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу;

ФК 2. Набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження;

ФК 3. Здатність аналізувати методологічні проблеми загальної теорії права, галузевих юридичних наук;

ФК 4. Набуття глибокого розуміння та здатності використовувати складові та інструментарій доказування в окремих видах юридичних процесів, а також в процесі наукових досліджень в галузі права;

ФК 5. Здатність використовувати практичний досвід країн ЄС у вирішенні теоретичних та практичних проблем галузевих юридичних наук;

СК 1. Здатність до критичного аналізу знань та розуміння предметної області дослідження з оцінкою та синтезом нових комплексних ідей.

СК 2. Здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери;

СК 3. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК 4. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

СК 6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої та громадянської освіти у системі освіти дорослих.

СК 7. Здатність виокремлювати, систематизувати та аналізувати актуальні проблеми, пов'язані з творенням, реалізацією та застосуванням права, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах,

СК 11. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій та професійній діяльності.

СК 12. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них механізми розв'язання

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Формулювання результатів навчання компоненту освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 081 «Право» на базі повної вищої освіти, базується на результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Право» зокрема:

ПРН 1.1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН 1.2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН 1.3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН 1.4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН 1.5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН 1.6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН 1.7. Застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, збереження й аналізу даних та інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 1.8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з врахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів.

ПРН 1.9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ПРН 1.10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

ПРН 1.11. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Передумовами вивчення даного предмету є такі дисципліни: «Філософія правничої науки», «Діджиталізація наукової діяльності», «Методологія наукових досліджень в галузі права», «Методика викладання правничих дисциплін».

Постреквізитами вивчення є знання з дисциплін: «Порівняльний аналіз кримінальної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності», «Доктрина публічного права», «Правове забезпечення інформаційної безпеки», «Методологія приватного права»

2.4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
назва спеціальності 081 «Право»
денна форма навчання

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семинари (год.)	Інд.- конс. робота під керівни цтвом виклада ча (год.)	Самост. Робота (год)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I =1,5 залікового кредиту (45 год)						
ЗМ 1(Т. 1- Т. 5) Теоретичні засади законотворення та законодавча техніка						
T.1	Теоретичні засади законотворення	2	2	0	5	9
T.2	Принципи законотворчої діяльності	2	2	0	5	9
T.3	Законодавча техніка	0	0	2	7	9
T.4	Конституційність законотворчої діяльності	2	2	0	5	9
T.5	Якість закону у практиці Європейського суду з прав людини	2	0	0	7	9
Всього по модулю		8	6	2	29	45
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II =1,5 залікового кредиту (45 год)						
ЗМ 2 (Т.6 -Т.10) Ефективність законотворення та правовий моніторинг його ефективності						
T.6	Ефективність законотворення	2	2	0	5	9
T.7	Помилки законодавчої діяльності	2	2	0	5	9
T.8	Правова культура як фактор забезпечення якості законотворення	0	0	0	8	8
T.9	Правовий моніторинг ефективності законотворення	2	2	0	5	9
T.10	Проблеми та перспективи розвитку законотворення в Україні	2	2	0	6	10
Всього по модулю		8	8	0	29	45
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу		16	14	2	58	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
назва спеціальності 081 «Право»
заочна форма навчання

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінар и (год.)	Інд.- конс. робота під керівни цтвом виклада ча (год.)	Самост. Робота (год)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I =1,5 залікового кредиту (45 год)						
ЗМ 1(Т. 1- Т. 5) Теоретичні засади законотворення та законодавча техніка						
T.1	Теоретичні засади законотворення	2	0	0	6	8
T.2	Принципи законотворчої діяльності	0	0	0	10	10
T.3	Законодавча техніка	0	0	2	8	10
T.4	Конституційність законотворчої діяльності	0	2	0	7	9
T.5	Якість закону у практиці Європейського суду з прав людини	0	0	0	8	8
Всього по модулю		2	2	2	39	45
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II =1,5 залікового кредиту (45 год)						
ЗМ 2 (Т.6 -Т.10) Ефективність законотворення та правовий моніторинг його ефективності						
T.6	Ефективність законотворення	2	0	0	7	9
T.7	Помилки законодавчої діяльності	0	0	0	10	10
T.8	Правова культура як фактор забезпечення якості законотворення	0	0	0	9	9
T.9	Правовий моніторинг ефективності законотворення	0	0	0	7	7
T.10	Проблеми та перспективи розвитку законотворення в Україні	0	0	0	10	10
Всього по модулю		2	0	0	43	45
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу		4	2	2	82	90

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ 1

ЗМ 1 Теоретичні засади законотворення та законодавча техніка

Тема 1. Теоретичні засади законотворення

План лекційного заняття

1. Доктринальні основи законотворення.
2. Понятійно-категоріальний апарат юриспруденції.
3. Місце законотворення в системі юридичного знання.
4. Історія розвитку законотворення.

План семінарського заняття

1. Організація і здійснення законотворчої діяльності в Україні.
2. Роль законотворення для юриспруденції.
3. Ретроспектива розвитку законотворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Законотворення у стародавньому суспільстві.
2. Особливості законотворення у традиційному суспільстві.
3. Сутність законотворення в індустріальному суспільстві.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст процесу законотворення?
2. Роль законотворення в системі юридичного знання?
3. Основні етапи розвитку процесу законотворення.
4. Надати основну класифікацію правових понять.
5. В чому полягають основні відмінності понять «правотворчість» і «законотворчість»?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4].
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 2. Принципи законотворчої діяльності

План лекційного заняття

1. Поняття принципів законотворчості.
2. Принцип демократизму.
3. Принцип правозаконності.
4. Принцип гуманізму.
5. Принцип науковості.

План семінарського заняття

1. Основна характеристика принципів законотворчості.
2. Принцип демократизму та гуманізму як основоположні в сучасному законотворенні.
3. Значення принципу науковості для ефективного розвитку законотворчого процесу.
4. Важливість принципу професіоналізму для законотворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Принцип системності.

2. Принцип професіоналізму.
3. Принцип технічної досконалості.

Перелік питань для самоконтролю

1. Надати загальну характеристику принципів законотворчості.
2. В чому полягає суть принципу демократизму?
3. Охарактеризувати принцип правозаконності.
4. Чому принцип гуманізму є ключовим у процесі законотворення?
5. Чому принцип науковості важливий у практичній діяльності?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [11], [12].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 3. Законодавча техніка

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Логіка формування законопроекту.
2. Вимоги до внутрішньої форми законів.
3. Юридична мова.
4. Структура та письмовий виклад закону.

План індивідуально-консультаційної роботи

Підготувати наукову статтю чи тези на одну із запропонованих тем:

1. Основні способи та прийоми формування змісту нормативно-правових актів.
2. Аксіологічний вимір законодавчої техніки: як цінності права трансформуються у конкретні юридичні конструкції.
3. Співвідношення правотворчої та законодавчої техніки: теоретичні дискусії та практичне значення.
4. Законодавча техніка як засіб забезпечення правової визначеності: вимоги до ясності та передбачуваності норм.
5. Принципи законодавчої техніки: ієрархія, зміст та проблеми їх недотримання в Україні.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст поняття законодавчої техніки?
2. В чому полягають особливості законодавчого процесу?
3. Які Ви знаєте критерії якості законодавства?
4. Для чого існує експертиза законопроектів?
5. Які існують види експертиз у законотворення?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [3], [6], [7], [8], [11].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 4. Конституційність законотворчої діяльності

План лекційного заняття

1. Сутність конституційності законотворчої діяльності.

2. Правовий закон як чинник формування правової держави.
3. Конституційний контроль.
4. Конституційний Суд України і його роль у забезпеченні верховенства Конституції.

План семінарського заняття

1. Конституційність законотворчої діяльності: суть, основні характеристики.
2. Взаємозв'язок правового закону, правової держави і громадянського суспільства.
3. Основна характеристика конституційного контролю.
4. Значення Конституційного Суду для законодавчої системи України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Експертиза на відповідність законів та законопроектів конституції.
2. Причини неефективності застосування положень Основного Закону.
3. Характеристика видів конституційного контролю.
4. Суть повноважень Конституційного Суду України

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає суть конституційності правової діяльності?
2. Дайте характеристику правового закону.
3. Для чого існує конституційний контроль?
4. Охарактеризуйте склад і діяльність Конституційного Суду України.
5. Які існують види конституційного контролю?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [8], [10], [12].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 5. Якість закону у практиці Європейського суду з прав людини

План лекційного заняття

1. Поняття «закон» і «встановлений законом» у практиці Європейського суду.
2. Верховенство права як необхідна умова якості закону.
3. Повага до прав і свобод людини
4. Верховенство Конституції.
5. Принцип розподілу влади.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Принцип рівності всіх перед законом.
2. Принцип юридичної визначеності.
3. Принцип захисту довіри.
4. Принцип пропорційності.
5. Принцип незалежності суду і суддів.
6. Значення рішень Європейського суду з прав людини для розвитку правової системи України

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає різниця між поняттями «закон» і «встановлений законом» у практиці Європейського Суду?
2. В чому полягає сутність принципу верховенства права для підвищення якості закону?
3. Як Ви розумієте принцип поваги до прав і свобод людини в контексті якості закону?
4. В чому полягає принцип верховенства Конституції?
5. Надайте характеристику принципу розподілу влад?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

МОДУЛЬ 2**ЗМ2 Ефективність законотворення та правовий моніторинг його ефективності****Тема 6. Ефективність законотворення****План лекційного заняття**

1. Поняття законотворення.
2. Людина як творець та орієнтир права.
3. Права людини як першоджерело права.
4. Роль законотворчості у підвищенні ефективності правової політики.

План семінарського заняття

1. Характеристика законотворення.
2. Ефективність законотворення як вимір його цінності
3. Людиноцентризм у сучасному праві.
4. Значення законотворчості для ефективності правової політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проблеми ефективності законотворення в сучасних умовах розвитку України.
2. Ефективність законотворчої діяльності в країнах Європейського Союзу.
3. Значення принципу гуманізму у підвищенні ефективності законотворення.
4. Людина в системі законотворчого процесу.
5. Особливості ефективності законотворчої діяльності в англо-американській правовій сім'ї.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст поняття законотворення?
2. Як Ви розумієте поняття «людина – творець та орієнтир права»?
3. В чому полягає значення прав людини як першоджерела законотворення?
4. Які ви знаєте способи підвищення ефективності правової політики?
5. Яка роль законотворчості у підвищенні ефективності правової політики?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 7. Помилки законодавчої діяльності**План лекційного заняття**

1. Поняття правотворчих помилок.
2. Характеристика законотворчих помилок.
3. Причини існування законотворчих помилок.
4. Класифікація правотворчих помилок.
5. Основні способи попередження та подолання законотворчих помилок.

План семінарського заняття

1. Законотворчі помилки та їх ознаки.
2. Об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення законотворчих помилок.
3. Шляхи попередження та подолання законотворчих помилок.
4. Критерії класифікації правотворчих помилок.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Законотворчі помилки у діяльності Верховної Ради України та шляхи їх виправлення.
2. Європейський досвід виправлення законотворчих помилок.
3. Шляхи подолання законотворчих помилок.
4. Практика виправлення законотворчих помилок.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст поняття правотворчої помилки?
2. Дайте характеристику законотворчих помилок?
3. Що призводить до існування законотворчих помилок?
4. Надайте класифікацію правотворчих помилок?
5. Які існують способи попередження та подолання законотворчих помилок?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [3], [6], [9], [11], [12].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 8. Правова культура як фактор забезпечення якості законотворення

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості правової культури депутатського корпусу сучасної України.
2. Шляхи підвищення рівня правової культури депутатського корпусу України.
3. Поняття правової культури.
4. Характеристика структурних елементів правової культури.
5. Підвищення правової культури суб'єктів законотворчої діяльності як необхідна умова ефективності законодавства.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст поняття правової культури?
2. Дайте характеристику основних структурних елементів правової культури.
3. Які Ви знаєте способи підвищення правової культури суб'єктів законотворчої діяльності?
4. Що в себе включає правова культура особи?
5. Які існують показники правової культури?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [3], [6], [9], [11], [12].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 9. Правовий моніторинг ефективності законотворення

План лекційного заняття

1. Поняття правового моніторингу законотворення.

2. Правовий моніторинг як засіб якості чинного законодавства.
3. Роль громадського правового моніторингу у процесі законотворення.
4. Концептуальні основи утвердження правового моніторингу в Україні

План семінарського заняття

1. Суть та основна характеристика правового моніторингу.
2. Правила проведення моніторингу законотворення.
3. Значення правового моніторингу законотворення для виявлення дефектів правового регулювання.
4. Види правового моніторингу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Стан та перспективи розвитку правового моніторингу в Україні.
2. Ефективність проведення правового моніторингу: зарубіжний досвід.
3. Суть моніторингу законодавчої ініціативи.
4. Значення моніторингу законопроектів.

Перелік питань для самоконтролю

1. В чому полягає основний зміст поняття правового моніторингу законотворення?
2. Дайте характеристику правового моніторингу як засобу якості чинного законодавства.
3. Охарактеризуйте роль громадського правового моніторингу у процесі законотворення.
4. Дайте характеристику концептуальним основам утвердження правового моніторингу в Україні?
5. Які існують підвиди моніторингу проекту законодавчого акта?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [5], [6], [7], [8], [9].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

Тема 10. Проблеми та перспективи розвитку законотворення в Україні

План лекційного заняття

1. Удосконалення планування прийняття законів.
2. Перспективи вдосконалення стадій законотворчого процесу.
3. Вдосконалення комунікативних процесів законотворчої діяльності.
4. Шляхи підвищення ефективності правової політики.

План семінарського заняття

1. Планування прийняття законів: шляхи вдосконалення.
2. Стадії законотворчості та їх удосконалення.
3. Роль громадськості у процесі вдосконалення законотворчої діяльності.
4. Чинники, які впливають на ефективність правової політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вивчення основних тенденцій суспільного розвитку як передумова ефективності законотворення в Україні.
2. Законотворча політика держави та їх роль в процесі функціонування правової системи України.
3. Шляхи вирішення проблеми щодо порушення в законах прав і свобод громадян та обмеження прав органів місцевого самоврядування.
4. Роль фінансових гарантій в процесі розвитку законотворення
5. Шляхи подолання «війни» законів та підзаконних нормативно-правових актів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які Ви знаєте способи вдосконалення планування прийняття законів?
2. Дайте характеристику перспективам вдосконалення стадій законотворчого процесу.
3. Охарактеризуйте способи вдосконалення комунікативних процесів законотворчої діяльності.
4. Які Ви знаєте шляхи підвищення ефективності правової політики?
5. Які існують шляхи удосконалення законотворчості?

Рекомендована література:

1. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].
2. Допоміжна: [1], [3], [6], [9], [11], [12].
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1], [2], [3], [4], [5], [6]
4. Міжнародні видання: [1], [2], [3].
5. Монографії: [1], [2], [3], [4].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 бали для денної форми навчання та 8 балів для заочної форми навчання.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, включає обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Таблиця 4.1.

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
Денна форма навчання**

Модулі	Модуль 1 17 балів					Допуск – 50 балів Екзамен – 50 балів Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1						
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	
Семінарське заняття	4	4	-	4	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота №1	5					
Модулі	Модуль 2 33 бали					
Загальна кількість балів за модулем №2						
Теми	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10	
Семінарське заняття	4	4	-	4	4	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота №2	5					
Індивідуально-консультаційна робота	7					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 23					Допуск – 50 балів Екзамен – 50 балів Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1						
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	
Семінарське заняття	-	-	-	8	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота	15					
Модулі	Модуль 2 27					
Загальна кількість балів за модулем №2						
Теми	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10	
Семінарське заняття	-	-	-	-	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота	15					
Індивідуально-консультаційна робота	7					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
(денна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту, теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
(заочна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту, теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів для денної форми навчання і від 0 до 30 балів для заочної форми навчання.

Таблиця 4.3.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи (денна форма навчання)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	3
Тестовий блок	2
Всього	5

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи (заочна форма навчання)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	20
Тестовий блок	10
Всього	30

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання (денна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання тестового блоку (денна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання тестового блоку (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальним навчально-дослідним завданням з дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» виступає написання статті чи тез із проблематики дисципліни і оцінюється від 0 до 7 балів.

Виконання цього індивідуального навчально-дослідного завдання є необхідною умовою допуску до складання іспиту з навчальної дисципліни.

Це індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується аспірантом під час самостійної роботи, з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Воно сприяє поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, формуванню у нього вмінь використання знань для вирішення відповідних наукових завдань.

Терміни видачі, виконання і захисту індивідуального навчально-дослідного завдання визначаються науково-педагогічним працівником.

Таблиця 4.6.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
7	Послідовність, логічність написання статті чи тез та публікація
5	Послідовність, логічність написання статті чи тез, але без публікації на момент оцінювання.
0	Не написано статті чи тез та не подано до публікації.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця 4.7.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
00-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

До переліку засобів оцінювання, які застосовуються при вивченні даної навчальної дисципліни, використовуються:

- екзамен;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE УДФСУ;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Доктринальні основи законотворення.
2. Понятійно-категоріальний апарат законотворення.
3. Місце законотворення в системі юридичного знання.
4. Методологія законотворення.
5. Історія розвитку законотворення.
6. Законотворення у стародавньому суспільстві.
7. Особливості законотворення у традиційному суспільстві.
8. Сутність законотворення в індустріальному суспільстві.
9. Поняття принципів законотворчості.
10. Принцип демократизму та його роль в процесі здійснення законотворчої діяльності.
11. Законотворчість і принцип правозаконності.
12. Роль принцип гуманізму в процесі здійснення законотворчої діяльності.
13. Законотворчість і принцип науковості.
14. Принцип системності та його роль в процесі законотворчості.
15. Принцип професіоналізму і законотворчий процес.
16. Роль принципу технічної досконалості у законотворчості.
17. Законодавча техніка: поняття та ознаки.
18. Законодавчий процес і його особливості.
19. Критерії якості законодавства.
20. Експертиза законопроектів.
21. Основні способи та прийоми формування змісту нормативно-правових актів.
22. Логіка формування законопроекту.
23. Вимоги до внутрішньої форми законів.
24. Юридична мова законів.
25. Структура та письмовий виклад закону.
26. Сутність конституційності законотворчої діяльності.
27. Причини невідповідності законів принципам і нормам конституції.
28. Передумови створення правового закону.
29. Змістовні критерії конституційності.
30. Роль Конституційного Суду України у визначенні конституційних цінностей законотворчості.
31. Експертиза на відповідність законів та законопроектів конституції.
32. Причини неефективності застосування положень Основного Закону.
33. Поняття «закон» у практиці Європейського суду з прав людини.
34. Вимоги щодо якості законів у практиці Європейського суду з прав людини.

35. Характеристика основних складових верховенства права як необхідної умови якості закону.
36. Повага до прав і свобод людини як необхідна умова здійснення процесу законотворчості.
37. Верховенство конституції та її роль в процесі законотворчості.
38. Принцип розподілу влади та його вплив на законотворчий процес.
39. Обмеження дискреційних повноважень та законодавча діяльність.
40. Принцип рівності всіх перед законом та його роль в процесі здійснення законотворчості.
41. Принцип юридичної визначеності і законотворча діяльність.
42. Принцип захисту довіри та його роль в процесі законотворчості.
43. Принцип пропорційності та законотворча діяльність.
44. Значення рішень Європейського суду з прав людини для розвитку правової системи України.
45. Поняття ефективності законотворення.
46. Ефективність законотворення як вимір його цінності.
47. Людина як творець та орієнтир законотворення.
48. Права людини як першоджерело права.
49. Передумови досягнення ефективності законотворення.
50. Проблеми ефективності законотворення в сучасних умовах розвитку України.
51. Ефективність законотворчої діяльності в країнах Європейського Союзу.
52. Особливості ефективності законотворчої діяльності в англо-американській правовій сім'ї.
53. Поняття законотворчих помилок та їх особливості.
54. Причини існування законотворчих помилок.
55. Класифікація законотворчих помилок.
56. Основні способи попередження та подолання законотворчих помилок.
57. Практика виправлення законотворчих помилок.
58. Законотворчі помилки у діяльності Верховної Ради України та шляхи їх виправлення.
59. Європейський досвід виправлення законотворчих помилок.
60. Поняття правової культури суб'єктів законотворчої діяльності.
60. Характеристика структурних елементів правової культури суб'єктів законотворчої діяльності.
61. Вплив правової культури суб'єктів законотворчої діяльності на процес підготовки та ухвалення законів.
62. Шляхи формування правової культури суб'єктів законотворчої діяльності.
63. Особливості правової культури депутатського корпусу сучасної України.
64. Шляхи підвищення рівня правової культури депутатського корпусу України.
65. Поняття правового моніторингу законотворення.
66. Правила проведення моніторингу законотворення.
67. Значення правового моніторингу законотворення для виявлення дефектів правового регулювання.
68. Роль громадського правового моніторингу у процесі законотворення.
69. Стан та перспективи розвитку правового моніторингу в Україні.
70. Ефективність проведення правового моніторингу: зарубіжний досвід.
71. Удосконалення планування прийняття законів.
72. Стадії законотворчості та їх удосконалення.
73. Шляхи вирішення проблеми щодо порушення в законах прав і свобод громадян та обмеження прав органів місцевого самоврядування.
74. Роль фінансових гарантій в процесі розвитку законотворення.
75. Шляхи подолання «війни» законів та підзаконних нормативно-правових актів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права : підручник / М. С. Кельман, В. М. Стратонов. Вид. 6-те, доп. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 742 с. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/5c38e879-10fc-44bc-8567-3b316e10c41e/content>
2. Ніколенко Л. М., Іванюта Н. В., Батечко А. І. Теорія держави та права : навч. посібник. Київ : Дакор, 2021. 215 с.
3. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г., Тицька Я.О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с. URL: <https://salo.li/e3dBEf7>
4. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. К.: «Хай-Тек Прес», 2020. 296 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/5097/3/%d0%a2%d0%94%d0%9f_%d1%81%d1%85%d0%b5%d0%bc%d0%b8%202020.pdf
5. Тополевський Р.Б., Федіна Н.В. Теорія держави і права: навч. посібник: Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268. URL: <https://salo.li/6B37b12>

Допоміжна:

1. Бандурка О. М. та ін. Теорія держави і права : підруч. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.
2. Загальна теорія права. Академічний курс / кол. авт. ; за ред. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
3. Зозуля Є. В., Іванов І. В., Гончаров А. В. Теорія держави і права: підготовка до державної атестації : навч. посібник / за заг. ред. Є. В. Зозулі. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 163 с.
4. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посібник. 2-е вид., доп. Харків : Право, 2020. 96 с.
5. Кельман М. С., Стратонов В. М. Загальна теорія права : підруч. 6-е вид., доп. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 720 с.
6. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політикоправова система України : підруч. / за заг. ред. В. М. Кириченка. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 303 с.
7. Коршун А. О. Принцип гласності і відкритості діяльності органів судової влади : монографія. Київ : Хай-Тек Прес, 2022. 247 с.
8. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування : навч. посібник. Дніпро : Гельветика, 2018. 360 с.
9. Михайліна Т. В. Роль інтегративного потенціалу правосвідомості у реформуванні правової системи : монографія. Вінниця, 2018. 312 с.
10. Орлова О. О., Кучук А. М., Мінченко О. В. Загальна теорія права : навч.-метод. посібник. Суми : Цьома С. П., 2020. 236 с.
11. Павлишин О. В. Правова реальність як знакова система : монографія. Харків : Право, 2017. 335 с.
12. Чувакова Г., Антошина І. Правові системи сучасності : навч.- метод. посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 129 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> .
2. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України URL: <http://ccu.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <http://www.mvs.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Президента України URL: <http://president.gov.ua>

Міжнародні видання:

1. Serhii Kudin, Anatolii Shevchenko, Olena Kalhanova, Olena Kravchenko. Guarantees of realization of the rights and freedoms of the person in the national legal system: Teaching technique. The Asian International Journal of Life Sciences. Supplement 21(2) 2019. S. 535 – 548. SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-85077200268&partnerID=MN8TOARS>.
2. Serhii V. Kudin, Anatolii Y. Shevchenko, Oleksandr M. Loshchykhin, Vasyl H. Fatkhutdinov. The principle of inevitability and the institution of exemption from legal liability: aspects of their relationship.

Revista Genero e Interdisciplinaridade. 2021. V 2. № 01. С. 153 – 175.

3. Serhii Kudin, Anatolii Shevchenko. Main direction sof-development of comparative history of law in Ukraine at the beginning of the XXI century. KELM. 2020. № 5 (33). Vol. 4. P. 198 – 203.

Монографії:

1. Базов В. П. Теорія та принципи міжнародного гуманітарного права : монографія. Київ : Фенікс, 2020. 511 с.

2. Жебровська К. А. Універсалізм і релятивізм правових цінностей у діалозі правових систем : монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 221 с.

3. Задорожна С. М. Загальні принципи сучасного міжнародного права: еволюція та сучасність : монографія. Чернівці : ЧНУ ; Рута, 2019. 359 с.

4. Харитонов Р. Ф. Концепція галузевої юридичної компаративістики: науковий та освітній аспекти : монографія. Одеса : Фенікс, 2019. 218 с.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)**

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теоретико-правових
дисциплін від _____р. № __

Укладач:

А. СТАРОСТЮК, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Рецензія

на робочу програму вибіркової навчальної дисципліни
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
статус дисципліни: вибіркова
денної та заочної форми навчання

Навчальна дисципліна «Теоретико-прикладні аспекти законотворення», маючи загальнотеоретичний характер, спрямована на отримання здобувачами чітких уявлень про застосування на практиці нормативно-правового матеріалу законодавства, що регулює різні аспекти правової дійсності; формування навичок поєднання здобутих знань з практикою побудови демократичної правової держави в Україні; розширення правового світогляду здобувачів, підвищення рівня їх професійної підготовки; а також вміння користуватися правовою термінологією.

Здобувачам запропонована значна кількість літературних джерел, робота з якими дасть можливість не лише накопичити відповідну систему знань щодо теоретико-прикладних аспектів законотворення, а й сприятиме посиленню їх інтелектуально-творчої діяльності щодо осмислення державно-правової дійсності та пошуку шляхів вирішення існуючих проблем, які пов'язані з удосконаленням функціонування правової системи та розбудови соціально-правової держави в Україні.

Зазначений комплексний підхід щодо розкриття теоретичних та практичних аспектів законотворення сприятиме формуванню цілісної системи знань, що має важливе значення в умовах модернізації правової системи України, необхідності підвищення ефективності законодавства, забезпечення панування принципу верховенства права, захисту прав та свобод людини і громадянина.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» підготовлена з врахуванням існуючих вимог щодо такого виду робіт і може бути запроваджена в навчальний процес.

д.ю.н. професор, доцент

Т.О.Мацелик

Рецензія
на робочу програму вибіркової навчальної дисципліни
«Теоретико-прикладні аспекти законотворення»
для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
статус дисципліни: вибіркова
денної та заочної форми навчання

Саме поняття конституційно-правового інституту державної влади, на жаль, належної теоретичної розробки не здобуло. Нові концептуальні підходи до дефініції державної влади в Україні вимагають заповнити цю прогалину, оскільки вивчення даного явища має не лише суто теоретичне, а й практичне значення у складний період розбудови Української держави.

Характеристика змісту державної влади потребує з'ясування таких питань: що є джерелом легітимності державної влади; які основоположні конституційні принципи організації і діяльності державної влади; що покладено в основу розмежування функцій здійснення державної влади; яка система державних органів, що здійснюють державну владу; що є об'єктом у згаданих правовідносинах; яка мета здійснення державної влади.

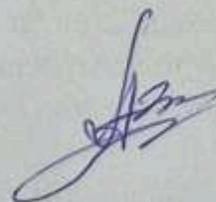
Робоча програма з навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» складена відповідно до встановлених вимог, що висуваються до навчальних програм. Зміст навчальної дисципліни та передбачена тематичним планом кількість годин для вивчення конкретних тем дозволять аспірантам отримати та поглибити знання стосовно теоретичних основ державної влади та та напрямів вдосконалення законодавчої бази в даній галузі.

Автором запропоновано ряд тем, які в повній мірі розкривають суть навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» і підлягають вивченню аудиторно та тих питань, які аспіранти повинні опрацювати самостійно і індивідуально.

Рекомендована література містить достатній перелік законодавчих та інших нормативно-правових актів в сфері державотворення, навчальних посібників та іншої спеціальної літератури відомих вітчизняних авторів.

В цілому робоча програма навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні аспекти законотворення» відповідає навчально-методичним вимогам і рекомендована в навчальний процес.

**к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії, історії права і держави
та конституційного права**

А.В. Старостюк